BOSHLANG`ICH SINFLARDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Urmonoy Rahimovna Toshmatova
Qo'qon davlat pedagogika instituti Boshlang'ich ta'lim metodikasi kafedrasi katta o'qituvchisi
Durdona O'rinova Alijon qizi
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi III kurs talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish haqida ma'lumotlar berilgan*
Kalit so'zlar: *Axborot vositalari, innovatsiya, interfaol, pedagogik mahorat, samaradorlik, didaktik vazifa, xotira, ta'lim sifati, bilim, axborot vositalari, kompyuter.*

Ta'lim tizimida o'quvchilarni bilim olishi birinchi o'rinda turishini hamma yaxshi biladi. O'quvchi o'qituvchi bergan har bir bilimini yaxshi o'zlashtirishi uchun turli xil metodlarni qo'llash lozim. Yangicha metod yoki innovatsiyalarni ta'lim jarayoniga tadbiq etish haqida gap borganda interfaol usullarning o'quv jarayonida qo'llanilishi tushuniladi. Hozirgi vaqtda ta'lim jarayonida o'qitishning zamonaviy metodlari keng qo'llanilmoqda. O'qitishning interfaol metodlarini qo'llash o'qitish jarayonida yuqori samaradorlikka erishishga olib keladi. Bu metodlarni har bir darsning didaktik vazifasidan kelib chiqib tanlash maqsadga muvofiq. Faqatgina o'qituvchi emas, balki o'qituvchi bilan birgalikda o'quvchi ham faol bo'lishi hozirgi kunning talabi hisoblanadi. Bolalarga darsjarayonlarini turli xil ko'rnishdagi metodlar o'yinlar orqali ularga tushuntirib ularni psixikasiga mos dars jarayonlarni tashkil qilamiz. Dars jarayonida bolalarni zerkitib qo'ymaslik uchun ularga turli xildagi metodlar asosida dars jarayonni tashkil qilamiz. Hattoki, ma'lum bir kitobni o'qiganda, sahifalarida turlicha mazmun kashf etishni ko'ramiz. Masalan: L.N.Skatkinning "Metodika" kitobini varaqlaganda, kitobning boshida metodikaning umumiy masalalariga daxldor bo'lgan, boblarida avtorning tilida ko'plab metod so'zi uchraydi. Lekin, xususiy masalalariga bag'ishlangan boblarida avtor "metod" so'zi o'rniga "usul" so'zi ishlatilgan. O'qitishning interfaol usullarini tanlashda ta'lim maqsadi, ta'lim oluvchining soni va imkoniyatlari, o'quv muassasasining o'quvmoddiy sharoiti, ta'limning davomiyligi, o'qituvchining pedagogik mahorati va boshqalar e'tiborga olinadi. Interfaol metodlar deganda-ta'lim oluvchini faollashtiruvchi va mustaqil fikrlashga undovchi, ta'lim jarayonining markazida ta'lim oluvchi bo'lgan metodlar tushuniladi. Bu metodlar qo'llanilganda ta'lim beruvchi ta'lim oluvchini faol ishtirok etishga chorlaydi. Interfaol metod biror faoliyat yoki muammoni o'zaro muloqotda, o'zaro bahs-munozarada fikrlash asnosida, hamjihatlik bilan hal etishdir. Bu usulning afzalligi shundaki, butun

faoliyat o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga o‘rgatib, mustaqil hayotga tayyorlaydi. Interfaol metodlar orqali o‘quvchilarning tashabbuskorligi hamda jamoaviy izlanuvchanligini oshiriladi. Interfaol metodlardan foydalanib darslarni tashkil etilsa, o‘quvchi darsga bo‘lgan qiziqishi yanada oshadi va ta’lim sifati yaxshilanadi. Interfaol usullar orqali o‘tilgan darslar o‘quvchini ijobiy fikrlashga, olingan axborotlarni faollikda hal etishga, fikrini erkin bayon qilishga, hamkorlikda ish yuritishga, fikrni yozma bayon etishga chorlaydi. Interfaol metodlar orqali o‘tiladigan darslarda an’anaviy usullardan voz kechish degani emas, balki mazmunni o‘zaro faollikda hal eta olishdir. Interfaollik bu faollikdir, ya’ni o‘quvchi va o‘qituvchi o‘rtasidagi o‘zaro muloqoti asosida kechadi. Albatta, har bir ishning maqsadi bo‘lgani kabi interfaol usullarni qo‘llashdan maqsad bo‘ladi. Interfaol usulning bosh maqsadi o‘quv jarayoni uchun eng qulay vaziyat yaratish orqali o‘quvchilarning faol, erkin fikr yuritishga muhit yaratishdir. U o‘zining intelektual salohiyatini, imkoniyatlarini namoyon etibgina qolmay, balki o‘quv sifatini va samaradorligini oshiradi, ta’minlaydi. Matematika darslarida interfaol metodlar orqali tashkillashtirilsa, dars ham qiziqarli, ham mazmunli o‘tishi mumkin. Chunki, biz bilamizki, boshlang‘ich sinf o‘quvchilar juda o‘yinqaro bo‘lishadi. Shuning uchun ham darslarni rangbarang metodlarni tashkil qilish maqsadga muvofiq. Misol uchun “Ko‘paytirish jadvali”ni tushunishida o‘quvchi qiynaladi. Agar bu mavzularni tushuntirishda interfaol metodlar orqali tushuntirilsa, o‘quvchining xotirasiga ham qolishi osonroq bo‘ladi. Hozirgi yuksalish va yangilanish davrida yashar ekanmiz biz o‘qituvchilar interfaol metodlar asosida dars jarayonalarini tashkil qilamiz. Oddiygina o‘qitish metodini olsak, bu tushuncha didaktika va metodikaning asosiy tushunchalaridan biridir. Didaktika va metodikaga oid hozirgi zamon ishlarining ko‘pchiligida o‘qitish metodlari o‘qituvchi va o‘quvchilarning birgalikdagi faoliyatlari usullari, bo‘lib, bu faoliyat yordamida yangi bilimlar, malaka va ko‘nikmalarga erishiladi, o‘quvchilarning dunyoqarashlari shakllanadi, ularning qobilyatlari rivojlanadi. Darsda o‘quvchilar faolligini oshiruvchi vositalardan biri-interfaol metodlardir. Bu uslublar maktab pedogikasi uchun yangilik emas. Ulardan ilgari ham foydalanib kelingan. Qachonki, bu metodlar samarali natija bera oladi:

-Dars va mavzuning maqsadlari to‘g‘ri aniq tanlanganda;

-Mavzuga mos metodlarni tanlay olinsa;

-Bir metod butun dars davomida qamrab olmasdan, balki kichik daqiqalarni qamrab olsa;

-Tanlagan metod o‘quvchilarga yangi bir axborotlarni yetkazib bersa, o‘quvchi mavzuni nima haqidaligini tezgina tushuna oladi.

Biz dars jarayonida metodlarni qo‘laymiz dedik, bu bilan o‘quvchilarning dars materiallarini o‘zlashtirish darajasini ancha yuqori bo‘ladi. Biz dars jarayonida bolalarni yoshiga va bilim darajasiga qarab, interfaol metodlardan foydalanib dars

o‘tamiz. So‘ngi yillarda pedagogika faoliyatda turli axborot vositalari (kopyuter, televideniya, radio, nusxa ko‘chiruvchi qurilma, slayd, video va audio magnitofonlar) yordamida ta’lim jarayoni tashkil etilishiga alohida e’tibor qaratilmoqda. O‘qituvchilar oldida ta’lim jarayonida turli axborot vositalardan o‘rinli va maqsadga muvofiq foydalanish vazifasi turibdi. Biz o‘qituvchilar darslarni turli xil innavotsion metodlar orqali tushuntirib, yoritib bolalarga yetkazib berishga harakat qilishimiz kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M.Ochilov, N.Ochilova “Oliy maktab pedagogikasi” T.-2008
2. B.X.Xodjayev “Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti” T.-2017
3. R.Mavlonova, N.Voxidova va N.Raxmonqulova “Pedagogika nazariyasi va tarixi” T.-2010
4. 4.Ziyomuhammadov B., Tojiyev M. Pedagogik texnologiya — zamonaviy o ‘zbek milliy modeli. — T.: «Lider Press», 2009.
5. Golish L.V., Fayzullayeva D.M. Pedagogik texnologiyalarni loyihalashtirish va rejalashtirish. O ‘quv uslubiy qo‘llanma// Ta’limda innovatsion texnologiya seriyasi. — T.: 2010.
6. Nizamova, S. H. "The Role of Pedagogical Games in the Personal Development of Primary School Students." International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology.
7. Nizamova, Sh U., and Munosibxon Ganieva. "Didactic Basics of Teaching Elementary School Technology Science." International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology.
8. NIZAMOVA, SHAHNOZA, and MUNIRA AKBAROVA. "LEXICAL-SEMANTIC ANALYSIS OF SOME NICKNAMES." THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука 10: 563-565.
9. Nizami, Shahnaza Obeydullaevna, and Rovshan Surobjonovna Egamova. "Improving the Efficiency of Extracurricular Work in Technology Lessons in Elementary Grades." International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology.
10. Ubaydullaevna, N. S., Mehmonalievich, T. A., Mamirovna, H. K., & Nosirovna, N. D. ON THE PRINCIPLES OF CATEGORIZATION OF WORDS.
11. Nizamova, S. H. The Role of Pedagogical Games in the Personal Development of Primary School Students. International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology.
12. Nizamova, S., & Turakhojayeva, A. (2023). “MAJOLIS UN-NAFOIS” BY A. NAVOYI IS ONE OF THE IMPORTANT SOURCES OF UZBEKIN NICKNAMES.

13. Shakhnoza, N., & Sevara, O. (2022). LINGUISTIC ANALYSIS OF PSEUDONYMS OF UZBEK WOMEN IN THE FIELD OF CREATIVTY AND ART. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11(10), 294-298.

14. Shahnoza, N. (2023). ADABIY TAXALLUSLARNING YUZAGA KELISH OMILLARI. *" ENGLAND" MODERN PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY: PROBLEMS AND SOLUTION*, *10*(1).

15. Shahnoza, N. (2023). ADABIY TAXALLUSLARNING VAZIFALARI. *" GERMANY" MODERN SCIENTIFIC RESEARCH: ACHIEVEMENTS, INNOVATIONS AND DEVELOPMENT PROSPECTS*, *9*(1).

16. Nizamova, S. U., & Bahodirovna, G. (2023, November). BOSHLANG 'ICH MAKTABDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM. In *" CANADA" INTERNATİONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS İN EDUCATİON, SCİENCESAND HUMANİTİES* (Vol. 9, No. 1).

17. Nizamova, S., & Maftuna, X. (2023, November). ILM-FAN TARAQQIYOT ASOSI. In *" USA" INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE TOPICAL ISSUES OF SCIENCE* (Vol. 8, No. 1).

18. Abdulkhayeva, M. The Role of Dictations in the Development of Students' Written Speech in the First Class. International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology.

19. Musharrafa, A. (2023). Relationship of Mother Language and Reading Literacy with Natural Science. World of Science: Journal on Modern Research Methodologies, 2(3), 78-82.

20. Abdulxayeva, M. (2023). ONA TILI VA O 'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA DIDAKTIK METODLARNING TUTGAN O 'RNI. Scienceweb academic papers collection.

21. Abdulxayeva, M. (2023). O'Z DIKTANT YOKI YODDAN YOZUV DIKTANTI. Interpretation and researches, 1(1).

22. Akbarova, X. (2023). ASQAD MUXTOR IJODINING O'ZIGA XOSLIGI. Interpretation and researches, 1(1).

23. AKBAROVA, X. (2023). LINGVOPOETIKA SOHASINING VUJUDGA KELISHI VA NAZARIY MASALALARI. Comparative Turkish Dialects and Literatures, 1(3), 27-32.

24. Alijonovna, M. D., & Gozalkhan, Y. (2022). IMPLEMENTATION OF INTERDISCIPLINARITY IN THE TEACHING OF READING AND NATURAL SCIENCES. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(12), 1628-1632.

25. Alijonovna, M. D. (2023). Terms-language wealth. INTERNATIONAL JOURNAL OF INCLUSIVE AND SUSTAINABLE EDUCATION, 2(3), 58-62.

26. Dilafruz, M. (2022). BOUNDARY ISSUE IN THE TERMINO

27. Alijonovna, M. D. (2022). THE ROLE OF TERMS IN LINGUISTICS. Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development, 9, 144-152.

28. BADIIY MATNDA QISHLOQ XO'JALIGIGA OID TERMINLARNING USLUBIY XOSLANISH IMKONIYATLARI

29. MD Alijonovna Qo'qon DPI. Ilmiy xabarlar 3, 169-174

30. Akbarova, M. (2021). FOLKLORE IN PRIMARY EDUCATION-THE LINGUISTIC FEATURES OF TEACHING PROVERBS. In Фундаментальные и прикладные научные исследования: актуальные вопросы, достижения и

31. AKBAROVA, M. BADIIY MATNDA UCHRAYDIGAN G 'AYRIODATIY BIRIKMALARNING LINGVOPOETIK XUSUSIYATLARI. Comparative Turkish Dialects and Literatures, 1(2), 25-31.

32. Shavkatovna, A. M., & Nurjahon, M. (2023). BADIIY MATNDA UCHRAYDIGAN GAYRIODATIY BIRIKMALARNING MORFOLOGIK XUSUSIYATLARI. Ustozlar uchun, 15(1), 266-270.

33. Shavkatovna, A. M. (2023). G'AYRIODATIY BIRIKMALARNING BADIIY MATNDA LINGVOPOETIK AKTUALLASHUVI. Journal of Integrated Education and Research, 2(3), 129-132.

34. Shavkatovna, A. M. (2023). Morphological Characteristics of Unusual Compounds Found in Literary Text. World of Science: Journal on Modern Research Methodologies, 2(3), 83-88.

35. Shavkatovna, A. M. (2023). Morphological Characteristics of Unusual Compounds Found in Literary Text. World of Science: Journal on Modern Research Methodologies, 2(3), 83-88.

36. Shavkatovna, A. M., & Sultonova, Y. N. (2023). BADIIY MATN LINGVOPOETIKASIDA GAYRIODATIY BIRIKMALARNING AHAMIYATI. Ustozlar uchun, 15(1), 271-276.

37. Akbarova, M. S. (2022). LINGUOPOETIC FEATURES OF UNUSUAL COMPOUNDS IN THE LITERARY TEXT. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PHILOLOGICAL SCIENCES, 3(05), 73-76.

38. Akbarova, M. S. Features of Linguopoetic Analysis of Literary Text. International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology.

39. Shavkatovna, A. M., & Nurjahon, M. (2023). BADIIY MATNDA UCHRAYDIGAN GAYRIODATIY BIRIKMALARNING MORFOLOGIK XUSUSIYATLARI. Ustozlar uchun, 15(1), 266-270.

40. 1. Nizomiddinova, D., & Vasilakhon, I. (2020, June). ABOUT COMBINED TOPONYMS IN THE FORM" OT+ VERB" AND" VERB+ OT". In *Archive of Conferences* (Vol. 1, No. 1, pp. 128-129).

41. 2. Nosirovna, N. D. (2022). ABOUT SOME ANTHROPOOYKONYMS OF FERGANA VALLEY. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, *10*(12), 1124-1131.

42. Mamadalievich, Y. M., & Mamasolievich, T. R. (2022). THE NEWSPAPER" SADOI FERGHANA" IS THE NEWSPAPER OF THE FERGANA REGION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, *10*(12), 1236-1240.

43. Yusupov, M. M. (2022). FEATURES OF THE ORGANIZATION AND CONDUCT OF EDUCATIONAL PRACTICE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429*, *11*(06), 195-200.

44. Yusupov, M. M. (2023). The Methodology of Organizing and Conducting the Learning and Meeting Activities of Future Elementary Class Teachers. *World of Science: Journal on Modern Research Methodologies*, *2*(3), 50-57.

45. Muhsinjon, M. Y. (2023). IMPROVING THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE CONDITIONS OF MODERNIZATION OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION. *Procedia of Theoretical and Applied Sciences*, *5*, 9-16.